

Universitätsbibliothek Paderborn

De Officio Hominis Christiani In Persecvione Constitvti

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Quàm debeat cordi esse homini Christiano quod B. Petrus ait: Parati semper ad satisfactionem omni poscenti rationem. Cap. IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30333

censendus fit. Atqui hoc casu, plus etiā quiddam quām interrogatio interuenit, dum vel lege, vel consuetudine flagitatur fidei propriæ manifestatio. Nec verò quicquam obſtiterit quod lex eiusmodi fuerit à tyranno lata: quoniam & à tyranno quisque de sua fide interrogatus, eam confiteri tenetur, vt Deo saltem debitum reddat honorem. Quem honorem Christiani veri semper tanti faciendum putauerunt, vt legantur se quidam vltro prodidisse, & cū laterent, suis ē tenebris prodijſſe, ne taciturnitate ipsa negauiffe crederentur. Proinde si hic quoque veteri discriminē, & nec ipſis Grammaticis ignorato, quo cōfessio & professio distinguuntur, licebit vti, dicemus professionem quidem suæ fidei non semper Christiano necessariam esse: confessionem verò, quoniam interrogatione exigatur, nequaquam esse prætermittendam. Verùm inter profiteri fidem & confiteri, non semper huius discriminis habita est ratio.

*Quād debeat cordi esse homini Christiano,
quod B. Petrus ait: Parati semper ad
satisfactionem omni poscen-
ti rationem.*

I. Pet. c. 2.

C A P V T N O N V M .

Magnopere autem curādum est Christiano, vt pia quadam auditate verbi salutaris eo proficiat, suæ vt fidei reddere queat rationem, si qua præsertim ab infideli deposita. Sic enim à D. Petro scriptum est: Dominū Christum sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea quae in vobis est spe. Qua in parte plurimorum in grege Christiano desideratur officium ac studium, qui secularibus curis implicati, aut immersi desiderijs rerum terrenarum, fidem suam nō exercent, neque excolunt, neque quid sit quod credat, serio-

E 5

cum

cum animis suis vnquam expendunt. Quo fit ut
& hæreticorum vigilantia & acri studio facile
vincantur, & eorum in cordibus mortua ni-
mium fide torpentibus, haud ægrè locum blan-
diens nouitius error inueniat. Denique abfur-
Homil. 17.
in c. 1. Iesu.
dum est (ait Chrysostomus) quod medicus, co-
riarius, textor, & omnes generatim opifices,
quisque pro artis suæ professione pugnet: Chri-
stianus autem non possit ullam religionis suæ
afferre rationem. Atqui illæ artes neglectæ, ad
pecuniam damnum referunt: huius autem con-
temptus, animæ detrimentum affert: & tamen
tanta miseria, tanta insania laboramus, vt in
illas omnem curam cogitationemque conser-
mus: necessaria autem & salutis nostræ mu-
nimenta firmissima pro nihilo ducimus. Hoc
non finit Gentiles recognoscere errorem suum
atque deridere. Nam cum ipsi mendacio nisi
omnia faciant, vt dogmatum suorum ignomi-
niā defendant, nos autem veritatis cultores
ne hiscere quidem ad nostra tutanda possimus:
quæ causa est, quin doctrinæ nostræ nimiam
damnent imbecillitatem? quin fraudem & stul-
titiam in nobis suspicentur? quin Christo tan-
quam mendaci, & multitudinis stultitia fraude
sua abutenti maledicant? Huius nos causa blas-
phemiarum, nos (inquam) qui nolumus pijs re-
ligionis nostræ sermonibus inuigilare, sed su-
peruacuis & caducis rebus curam omnem ad-
hibemus. Qui saltationis, & aurigandi, & be-
stias conficiendi studio delectantur, huiusmo-
di certaminibus totis viribus incumbunt, ne
inferiores euadant, & studia sua maiorem in-
modum laudant, & aduersus eorum accusato-
res excusationem meditantur: In Christiana au-
tem religione defendenda, nulla cura adhibita
torpescimus, oscitamus, maxime ridiculi depre-
hendimus: & qui non summam Dei subimus in-
digna-

dignationem, cum Christum inferiore loco quam
saltatorem habeamus? Credimus in patrem, &
filium, & spiritum sanctum: in resurrectionem
corporum, in vitam æternam. Si quis Gentili-
um percontaretur, quis hic pater est, quis fi-
lius, quis spiritus sanctus? tres deos afferitis;
& vos plurium deorum assertores reprehen-
ditis. Quid ad hoc dicetis? quid respondebitis?
quo pacto has dissoluetis obiectiones? Quid au-
tem, si nobis ad hæc obmutescitibus, aliam in-
ferat quæstionem, An in hoc corpore, an in
alio resurrecti simus? Et si in hoc, quæ ne-
cessitas ut dissoluatur? Quid præterea hoc tan-
dem & non superiori tempore Christus huma-
nam carnem accepit? Quid si hæc & eiusmodi
percontaretur? Quod si Gentiles ut contra re-
ligionem nostram loquerentur, tantopere in-
uigilarunt, qua nos venia dignamur, nisi huius-
modi contra nos insultus propulsare calleamus?
Hoc nobis Petrus præcipit. Inquit enim: Parati
semper ad satisfactionem omni poscenti vos ra-
tionem de ea quæ in vobis est fide ac spe. Et Pau-
lus: Verbum Christi inhabitet in vobis abundan-
ter. Sed quid ad hoc respondent fucis stultiores?
Benedicta omnis anima simplex: & qui simplici-
ter ambulat, in fiducia ambulat. Hoc namque
omnium malorum causa est, quod non multi scri-
pturarum testimonia in opportunitis rebus sciunt
adducere. Non enim in eo loco simplex pro stu-
to, & pro eo qui nihil nouit, intelligendum: sed
pro non malo, non versuto. Nam si ita intellige-
retur, superuacaneum fuisset dicere: Estote pru-
dentes sicut serpentes, & simplices sicut colum-
bæ. Hæc D. Chrysostomi utilissimæ sunt monita,
quæ si omnes pro suo quisq; ordine sequerentur,
magis multo inter persequentium hæreticorum
linguas, fidei catholicae veritas effulgeret: minus
ibi tanquam de victoria multi passim sectarum

1. Petri 3.

Coloss. 3.

Prove. 10.

ama-

amatores applauderent, qui dum in multos incidunt imperitos, nimiūque rudes, & tamen aliorum subinde pastores atque doctores, perinde ac si nemo posset fortior occurrere, de communi imbecillitate gloriantur. Non tantam denique stragem animarum istiusmodi persecutions verborūque dimications facerēt, si verbi Dei gladio quisq; nostrum promptius vteretur. Neque tamen ex dictis consequens esse putandum est, vt quoties quisque interroget, fideiç; ac speci nostrae rationem exposcat, toties eam reddere debere videamur, cum hic sedulo (quod supra quoque dixi) cauendum sit ne sanctum canibus ingeramus, aut ante porcos spargamus margaritas. Verū sic esse semper instructus Christianus debet, sic vel generales quasdam fidei speciç; suæ tenere rationes, vt possit opportunè omni poscēti, siue credenti, siue incredulo, spei Christianæ proferre rationem. Cum enim persuasum habet infidelis spem Christianorum ac fidem inanem esse, neque ullam eius censem posse reddi rationem, tum pati non debet Christianus, de sua spe interrogatus, vt spem vanam & nullo nixam fundamento gerere videatur. Sin autem nō iam vt causam audiat, cuius nullam reddi posse definitum habet, sed vt irrideat magis ac blasphemet, iterum atque iterum interrogauerit, nemo hic necesse esse putet operam in reddendā ratione ponere, quæ perdi videatur. Cauedium interim est ne silentio nostro quicquam ponderi veritatis & diuino honori decedat, ponendumq; ante oculos Christi saluatoris exemplū, qui cum alias iniurias silentio præterierit, ad eas tamē quibus patris honor ledetur, nunquam putauit esse conticescendū. Imprimis vero ij, quorum ad munus pertinet docere & tutari veritatem, cōmittere nunquam debent vt veritatem catholicam silentio suo esse patiātur indefensam. Idcirco Augustinus: Cum Deus (inquit) imperet vt loquamur & præ-

Mat. 26.

Epist. 169.

prædicemus verbum, & docentes quæ non oportet refellamus: & instemus opportунè atque importunè, nullus hominum mihi silentium de his rebus persuadendum arbitretur: violenter autem vel latrocinantes si quid audendum putauerint, non deerit Dominus ad tuendā Ecclesiā suam, qui iugo suo, in gremio eius toto orbe diffuso, omnia regna terrena subiecit. Ad similem modum & D. Basilius: In alijs (inquit) Præfecte, modesti sumus, & omnibus reliquis humiliores: ita enim mandatum iubet, nec solum contra tantam potentiam, sed nec contra homines viles supercilium attolimus. Vbi verò Dei periclitatur negotium, cunctis alijs contemptis ad illū solum respicimus. Itaque *In oratione Iustiniani Augusti temporibus, cum in Africa Ca-* Nazianeni de Basilio.

tolici quidam Episcopi pro auita religione for-

titer starent, & nec imperanti quidem silentium regi parendum esse arbitrarentur: ne tacendo (inquit Gregorius) forsitan consensisse viderentur, amputatis eam ob rem Barbari iussu linguis, singulari nihilominus Dei beneficio loquuti sunt, & nec elingues silere potuerunt, perdurauitque hoc in ijs loquendi munus, nisi quod vnum in luxuriam postea lapsus, mox dono miraculi priuatus memoretur. Porro duobus modis (ait Venerabilis Beda) de spe & fide nostra rationem poscentibus reddere debemus, vt & iustas fidei & spei nostræ causas omnibus intimemus, siue fideliter, siue infideliter requirentibus: & ipsam fidei nostræ professionem illibatam semper teneamus, etiam inter pressuras aduersantium, ostendentes per patientiam, quā rationabiliter eam seruandam didicerimus, pro cuius amore nec aduersa pati, nec mortem subire formidemus. Præclarè hoc præstítit Lucianus presbyter Antiochenus, vir moribus, continentia & eruditione facilè præci- pius. Nimirum quoniam hoc ipsum præses postulauerat, eiusmodi verbis eum compellans: Cur tu vir

*Lib. 3. dia-
log ca. 32.*

*Lib. 9. Et-
clesiast.
Hist. ca. 6.*

tu vir rationabilis & prudens sequeris sectam,
cuius non potes reddere rationem? Aut si est alia-
qua, audiamus. Extat etiam apud Prudentium
præclarum admodum in Romano & fortis, &
pulchrè instituti Christiani exemplum. Cum enim
dixisset Præfектus Aesclepaides:

*Mens obstinata est, corpus omne obcalluit,
Tantus nouelli dogmatis regnat furor.
Hic nempe vester Christus haud olim fuit,
Quem tu fateris ipse suffixum cruci.
Hac illa crux est (inquit) omnium nostri salvi
Scio incapacem te sacramenti impie
Non posse cœcis sensibus mysterium,
Haurire nostrum, nil diurnum nox capit,
Tamen tenebris proferam claram faciem.
Sanus videbit lippus oculos obtigit.
Remouete lumen, dicet insanabilis,
Iniuriosa est nil videnti claritas,
Audi prophane quod granatus oderis.*

Ac posteaquam breuiter de mysterio salutis no-
stræ differuerisset, ne aut sine ratione crucifixum
nos colere crederemur, aut illius honor maneret
indefensus, addit:

*Dixisse paucas sit satis de mysticis
Nostra salutis, deq[ue] processu spei.
Jam iam filebo, margaritas spargere
Christi vetamur inter immundos suos:
Lutulent a sanctum ne terant animalia.*

Eusebius Beatus vero Photinus Lugdunensis Episcopus,
*lib. 3. Ec-
clesiast. Hi-
storia c. 2.* interrogatus à præside, quis esset Christianorum Deus, respondit: Si dignus fueris, scies. Ex quo responso tanta cunctos rabies immensi cuiusdam furoris inuasit, vt & qui propè astabant, pugnis, alijs calcibus subigerent senem. Illi vero quilon-

gius

gius aberant, quicquid furentibus teli venisset in manus, eminus iaciebant, ita ut quisque summi sibi esse delicti duceret, nisi aliquid in senem sceleris attulisset. Hic vero apprimè seruandum illud est quod in Euangeliō Christus admonuit: Cum tradent vos, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. Dabitur enim vobis in illa hora quod loquamini. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Quibus verbis non industriam humani ingenij, non orationem, non Christianæ prouidentiae studium excludi putandum est, sed anxiā sollicitudinem, quæ de propriarum virium & humanæ imbecillitatis contemplatione facilè suboritur, in ijs præsertim qui in se omnem spem reponunt sui, nec cogitant à Domino & sapientiam subministrari & sermonem aptum oportere. Vnde sic scriptū est apud Lucā hoc ipsum *Lute 12.*
quod ex Matthæo cōmemorauimus: Cum inducent vos in synagogas, & ad magistratum, & potestates, nolite solliciti esse qualiter aut quid responderitis, aut quid dicatis: spiritus enim sanctus docēbit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere.

*Integrum esse Christiano, fuga sibi consulere
ut persequutionis pericula vitet.*

CAPUT DECIMVM.

Sed iam de fuga quoque videamus, ea ne probanda sit in homine Christiano, quando religionis causa persequitione premitur. Videbor hic fortasse quibusdam perinde facere, atque si de sole quispiam, utrum luceat meridie, disputatione introducere velit. Quis enim non protinus dixerit, cuique naturæ iure concessum, ut hostem fugiat suum, cui repugnando par esse non possit? Et tamen doctissimus Tertullianus fugam non permisit Christiano, in eo videlicet, sicuti & alijs in rebus nonnullis, grauiter impingens: *Quo non*